

**Cel projektu:** Niniejszy projekt badawczy poświęcony jest analizie polityki pomocy rozwojowej, która realizowana jest przez podmioty sub-narodowe w Unii Europejskiej. Celem przeprowadzonej analizy będzie określenie przyczyn, zarówno w perspektywie politycznej, strukturalnej jak i ekonomicznej, jakie stały za rozpoczęciem działalności międzynarodowej z zakresie polityki pomocy rozwojowej przez podmioty sub-narodowe. Innowacyjność projektu przejawia się w tym względzie w zwróceniu uwagi na alternatywne sposoby analizowania pomocy rozwojowej – podmiotami zaangażowanymi w pomoc rozwojową są w tym przypadku nie państwa, a ich elementy składowe. Istotną częścią projektu będzie również określenie podmiotów, które w wysokim stopniu odnoszą korzyści w kontekście rozwijania przez podmioty sub-narodowe programów oraz instrumentów finansowania programów rozwojowych. Przedmiotem analizy w niniejszym projekcie będą podmioty sub-narodowe z Belgii (Flandria i Walonia), Niemiec (Hamburg, Badenia-Wirtembergia i Bawaria), Hiszpanii (Katalonia) oraz Wielkiej Brytanii (Szkocja i Walia). Podmioty zostały wybrane ze względu na: (1) duży stopień autonomii, (2) podejmowanie przez nie działań na arenie międzynarodowej, (3) rozwijanie i realizację programów pomocowych, (4) istnienie lokalnych jednostek administracyjnych odpowiedzialnych za pomoc rozwojową. Badanie przyczyn stworzenia oraz realizowania przez podmioty sub-narodowe programów rozwojowych badane będzie na trzech płaszczyznach: (1) poziom europejski, (2) poziom państwowy, (3) poziom lokalny. Na poziomie europejskim analizowany będzie wpływ instytucji Unii Europejskiej – przede wszystkim Komisji Europejskiej – na zwiększanie możliwości realizowania przez podmioty sub-narodowe własnych programów pomocowych. Na poziomie państwowym analizie poddana zostanie zależność prawno-finansowa między rządami centralnymi a badanymi podmiotami sub-narodowymi, celem określenia stopnia możliwości autonomicznego działania na arenie międzynarodowej przez rządy w Brukseli (rząd flandryjski), Namurze (Walonia), Hamburgu, Monachium, Stuttgart, Barcelonie, Cardiff i Edynburgu. Na poziomie lokalnym analizie poddane zostaną zależności między realizowaniem lokalnych programów rozwojowych, a interesami politycznymi i ekonomicznymi lokalnego sektora związanego z pomocą rozwojową. Zasadniczą tezą pracy jest niesporny charakter polityki pomocy rozwojowej, zakorzeniony w moralnym przekonaniu, że należy pomagać podmiotom znajdującym się w gorszej sytuacji, z czego wynika stosunkowa łatwość w zaangażowaniu się nowych aktorów w pomoc rozwojową w wymiarze międzynarodowym.

**Opis badań podstawowych:** badania mają na celu zwiększenie wiedzy na kilku płaszczyznach: (1) w zakresie teoretycznych rozważań nad tematyką pomocy rozwojowej poprzez zwrócenie uwagi na alternatywne modele podmiotów sub-narodowych, (2) w zakresie rozważań nad działalnością międzynarodową części składowych państw, tzw. para-dyplomacja, (3) w zakresie zwiększenia wiedzy na temat zależności między UE a podmiotami sub-narodowymi w Europie. Badania, oparte zarówno na metodach jakościowych i ilościowych, przeprowadzone zostaną dwufazowo. W fazie pierwszej, nastawionej na pogłębienie wiedzy teoretycznej z zakresu ewolucji strategii polityki pomocy rozwojowej przeprowadzone zostaną kwerendy w wybranych ośrodkach badawczych i archiwach, będących dyspozytorami zasobów powiązanych z pomocą rozwojową. W fazie drugiej, empirycznej, zostaną przeprowadzone badania w odpowiednich instytucjach administracyjnych odpowiedzialnych za formowanie polityki pomocy rozwojowej na poziomie lokalnym. Faza ta będzie składała się zarówno z analizy relewantnych dokumentów, raportów, danych, sprawozdań, jak i przeprowadzona zostanie seria wywiadów pogłębionych z przedstawicielami jednostek odpowiedzialnych za politykę rozwojową w wybranych podmiotach sub-narodowych. Wstępne wyniki badań na podstawie przeprowadzonych kwerend bibliotecznych, sugerują istnienie zależności między dążeniami podmiotów sub-narodowych do zwiększenia autonomii względem rządów centralnych, a zaangażowaniem w pomoc rozwojową.

**Uzasadnienie podjęcia tematyki badawczej:** wybór polityki pomocy rozwojowej jest istotny w kontekście relacji podmioty sub-narodowe – państwa – Unia Europejska. (1) Od początku istnienia Wspólnot Europejskich polityka pomocy rozwojowej stanowiła ważny element kształtujący tożsamość UE w jej wymiarze zewnętrznym. W ostatnich latach UE wzmocniła swoje ambicje względem pomocy rozwojowej w kontekście pozostawania największym globalnym donatorem pomocy rozwojowej (razem z budżetami państw członkowskich), co przenosi jej ambicje na poprawę efektywności pomocy rozwojowej. Tym samym, UE będzie zainteresowana procesami pomocy rozwojowej, rozwijanymi w ramach jej państw członkowskich. (2) podmioty sub-narodowe wybrane zostały z państw, których wkład z pomoc rozwojową jest wysoki (z wyjątkiem malejących trendów w Hiszpanii), co zwiększa możliwości wywierania wpływu przez te państwa w ramach UE. Nowatorski charakter pracy wyraża się zarówno w zmianie spojrzenia na politykę pomocy rozwojowej, która klasycznie badana jest jako domena bądź państw bądź instytucji/organizacji międzynarodowych, jak i w kontekście wyjścia poza ramy normatywne przy analizie pomocy rozwojowej. Projekt jest wkładem w ograniczone badania podmiotów sub-narodowych w perspektywie ich działalności międzynarodowej. Stanowi również wkład w konkretyzację teoretycznych rozważań na temat roli podmiotów sub-narodowych w stosunkach międzynarodowych poprzez wielopoziomą analizę przyczynową.